

**KUHMON PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA
2023-24**

LUONNOS

SISÄLLYS

1.	Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhollosta Kuhmon kouluissa	3
2.	Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma	3
3.	Opiskeluhollo kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskelijahuolto palvelut	4
4.	Kuhmon perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma	4
4.1.	Terveystenhoitaja.....	4
4.2.	Kuraattori	5
4.3.	Koulupsykologi	5
4.4.	Psykiatrinen sairaanhoitaja (miekkari).....	5
5.	Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat	6
5.1	Kuhmon perusopetuksen toimintatavat ja käytännöt	7
5.2.	Kuhmon perusopetuksen suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	9
5.3.	Kuhmon perusopetuksen toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa...	10
6.	Yksilökohtaisen opiskeluhollo järjestäminen Kuhmon perusopetuksessa	10
6.1.	Kouluterveydenhuolto	11
6.1.1.	Erityisruokavaliot	12
6.1.2.	Lääkitys koulupäivän aikana	12
6.1.3.	Lääkehoidon järjestäminen koulussa	12
7.	Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä	12
8.	Opiskeluhollo tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	13
9.	Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi	13
10.	Opiskeluhollo yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ..	14
11.	Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen Kuhmossa	14

1. Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhollosta Kuhmon kouluissa

Kuhmon kaupungissa toimii esiopetuksen, perusopetuksen ja Kuhmon yhteislukion yhteinen opiskeluhollo ohjausryhmä, joka vastaa opiskeluhollo yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmään kuuluu sivistysjohtaja (1.8.2016 alkaen), opetushenkilöstön edustaja(t) jokaisesta koulumuodosta, kuraattori, psykiatrisen sairaanhoitaja, koulupsykologi/nuorisopsykologi, koulunuorisotyöntekijät, koulujen terveydenhoitajat ja perheneuvolan edustaja sekä muita yhteistyötahoja riippuen käsiteltävistä asioista. Ryhmän kutsuu koolle perusopetuksen opiskeluhollosta vastaava rehtori.

Kaikilla kouluilla toimii oma monialainen opiskeluholto ryhmä, jonka kokoonpano ja vastuuhenkilö määritellään vuosittain. Yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyyn ja tuen tarpeen selvittämiseksi kootaan asiantuntijaryhmä tapauskohtaisesti.

Kyläkoulujen esioppilaiden opiskeluholto hoidetaan osana perusopetuksen opiskeluholto työtä. Terveydenhollo osalta kyläkoulujen esioppilaat kuuluvat lastenneuvolaan.

Opiskeluhollo tavoitteena on opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen sekä niiden edellytyksiä lisäävä toiminta oppilaitosyhteisössä. *Kainuussa on yhteinen Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma* yhteistyössä kuntien edustajien sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa.

2. Oppilaitoskohtainen opiskeluholto suunnitelma¹

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhollo toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluholto suunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän holto jensa kanssa.

Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa².

Opiskeluholto suunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, lapset ja holto jajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuolto laki 13 §

² Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.

Kuhmossa perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma sisältää sekä Tuupalan yhtenäiskoulun että kyläkoulujen suunnitelmat. Opiskeluhoitosuunnitelma päivitetään lukuvuosittain.

3. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut³

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio koulun opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhoitotyöhön. Arviossa otetaan huomioon opiskeluhoollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja opiskeluhoollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä saatava tieto.

Opiskeluhoitosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- *opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä*
- *opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.*

4. Kuhmon perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma

Kuhmon perusopetuksen kouluilla on yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma, johon sisältyvät koulukohtaiset osuudet.

Perusopetuksessa opiskeluhoollon kokonaistarve vaihtelee oppilasmäärän ja tarpeiden mukaan. Opiskeluhoollolliset palvelut ovat riittävät, kun oppilaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan opiskeluhoitotoin mukaisesti.

Kuraattori, koulupsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja toimivat yhteistyössä koulun opetushenkilöstön kanssa. Muita opiskeluhoollon yhteistyökumppaneita ovat mm. koulunuorisotyöntekijät, etsivä nuorisotyö, Kainuun hyvinvointialueen perhepalveluihin kuuluvat perheneuvola ja LANU-työntekijä sekä eri projekti-/hanketyöntekijät.

4.1. Terveystenhoitaja

---

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

Terveydenhoitaja on koulu yhteisön terveyden edistämisen asiantuntija. Hän vastaa kouluterveydenhuollosta ja toimii lääkärin työparina. Terveydenhoitajan tehtävät liittyvät koulu- ja opiskeluyhteisöön, yksittäiseen oppilaaseen tai moniammatilliseen yhteistyöhön koulussa ja oppilaitoksessa.

Tuupalan yhtenäiskoululla 1.-6. luokilla ja kyläkouluilla on yhteinen kouluterveydenhoitaja. Tuupalan yhtenäiskoululla 7.-9.lk terveydenhoitaja työskentelee osan työajastaan lukiolla.

4.2. Koulukuraattori

Koulukuraattorin tehtävänä on koulun ja huoltajien kasvatustyön tukeminen. Tavoitteena on edesauttaa oppilaiden elämänhallintaa ja koulutyön onnistumista sekä ohjata tarvittaessa oppilaita muiden palvelujen pariin. Kuraattori toimii yhteistyössä muiden koulun työntekijöiden kanssa ja kuuluu koulujen opiskeluhuoltoryhmiin.

Kuraattori työskentelee perusopetuksessa Tuupalassa ja kyläkouluilla sekä lukiossa ja varhaiskasvatuksessa esioppilaiden kanssa. Kuraattoripalvelut siirtyivät 2023 vuoden alusta hyvinvointialueen palveluksi.

4.2. Koulupsykologi

Koulupsykologin tehtävänä on tukea oppilaiden koulunkäyntiä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä kokonaiskehitystä. Työnkuvaan kuuluu esi- ja peruskouluikäisten oppilaiden oppimisvaikeuksien selvittäminen ja tukitoimien suunnittelu yhdessä opettajien, huoltajien ja oppilaan kanssa. Koulupsykologi tarjoaa myös kasvuun, kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja koulunkäyntiin liittyviä tukikeskusteluja ja ohjausta oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Osana koulu yhteisön hyvinvoinnin tukemista koulupsykologi tarjoaa konsultaatiota opettajille sekä osallistuu opiskeluhuoltoryhmän toimintaan. Myös muu koulunkäynnin pulmia ennaltaehkäisevä toiminta (esim. luokkakohtainen työskentely) kuuluu koulupsykologin työnkuvaan.

Koulupsykologi työskentelee perusopetuksessa Tuupalassa ja kyläkouluilla sekä varhaiskasvatuksessa esioppilaiden kanssa.

4.4. Psykiatrinen sairaanhoitaja (miekkari)

Nuorten mielenterveystyöntekijöiden työn tavoite on ehkäistä ja puuttua varhain oppilaiden psyykkiseen oireiluun ja huolenaiheisiin sekä antaa vanhemmille ja koululle keinoja tukea oireilevia oppilaita. Työ tukee osaltaan kodin ja koulun kasvatustyötä.

Keskeiset tehtäväkokonaisuudet ovat yksilötyö oppilaiden kanssa, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö nuoren asioissa, opettajien ja opiskeluhuoltoryhmän konsultointi, sekä oppilaan ja perheiden tukemiseen liittyvä yhteistyö esim. perheneuvolan, lastensuojelun sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa. Varsinainen työn kohderyhmä ovat oppilaat.

Työ tehdään pääsääntöisesti kouluilla, tarpeen mukaan kotikäynneillä ja nuoreen liittyvissä yhteistyöverkostossa. Työn keskeiset periaatteet ovat varhainen huomaaminen ja tukeminen, nuoren osallisuus oman asiansa hoidossa ja verkostotyö asiakkaan asioissa.

Miekkari on Tuupalan koululla 2-3 päivänä viikossa. Nuori itse tai hänen huoltajansa voivat ottaa yhteyttä miekkariin. Nuoren voivat ohjata työntekijälle myös opettaja, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori tai muu huolen huomannut koulun työntekijä.

Oppilaalla on oikeus kuraattorin, psykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan yksilökohtaiseen tapaamiseen seitsemän työpäivän sisällä yhteydenoton jälkeen.

5. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat ⁴

Kuhmon perusopetuksessa yhteisöllisyyttä tuetaan edistämällä oppilaan ja huoltajan osallisuutta kouluyhteisön hyvinvoinnin kehittämiseksi. Koulukohtaisissa opiskeluhooltoryhmissä käsitellään kouluterveyskyselyn tulokset ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintamallit. Ryhmistä, luokista ja yhteisöstä keskustellaan esim. ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden, terveystottumusten ja osallisuuden näkökulmista. Kouluissa toimivat KiVa –koulu, oppilaskuntatoiminta, tukioppilas- ja kummioppilastoiminta. Oppilaiden osallisuutta ja aktiivisuutta lisätään välitunti- ja kerhotoiminnalla.

Oppilaskuntatoiminnan tarkoituksena on edistää oppilaiden ja koulun yhteistoimintaa ja antaa oppilaille mahdollisuus kehittää koulutyötä ja koulun viihtyvyyttä.

Oppilaskunnalle valitaan lukuvuosittain oppilaiden yleiskokouksessa hallitus, joka vastaa oppilaskunnan toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Oppilaskunnalla on myös mahdollisuus vaikuttaa koulun opiskeluhooltosuunnitelmaan. Oppilaskunnan toimintaa ohjaa yksi tai useampia opettajia. Kunkin lukuvuoden vastuuhenkilöt ja toimintasuunnitelma liitetään koulun vuosisuunnitelmaan.

Tukioppilastoiminta on Mannerheimin Lastensuojeluliiton tukemaa toimintaa, jonka tavoitteena on parantaa koulun yhteishenkeä ja työrauhaa sekä lisätä oppilaiden vastuuntuntoa ja omatoimisuutta. Tuupalan koululla tukioppilaina toimivat yhdeksännen vuosiluokan oppilaat, jotka ovat saaneet kahdeksannen vuosiluokan aikana tukioppilaskoulutuksen.

Tukioppilaiden tärkeimpänä tehtävänä on ns. kummiluokkatoiminta, jonka tarkoituksena on helpottaa seitsemäsluokkalaisten sopeutumista uuteen kouluun. Tukioppilaat osallistuvat myös monin tavoin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn sekä erilaisten tempausten ja teemapäivien järjestämiseen.

Tukioppilastoiminnan järjestelyistä vastaa tukioppilastoiminnan ohjaaja, jona toimii yksi tai useampia opettajia. Kunkin lukuvuoden vastuuhenkilöt ja toimintasuunnitelma liitetään koulun vuosisuunnitelmaan.

Oppilaskunta- ja tukioppilastoiminnassa noudatetaan koulun toiminnalle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita.

Kouluterveydenhuollon laajoihin terveystarkastuksiin perustuvat luokkakohtaiset yhteenvedot antavat oppilaiden ja huoltajien tuottamaa tietoa luokkaryhmien hyvinvoinnista ja kehittämistarpeista sekä kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä. 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaat osallistuvat fyysisen toimintakyvyn

---

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

valtakunnalliseen tiedonkeruu- ja palautejärjestelmään, *Moveen!*. Se tuottaa muun muassa tietoa yhdistettäväksi laajoihin terveystarkastuksiin. Järjestelmän keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

5.1 Kuhmon perusopetuksen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Kaikilla kouluilla toimii oma monialainen opiskeluhoitoryhmä, jonka keskeinen tehtävä on yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelu ja toteuttaminen. Ryhmät kokoontuvat, vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Tuupalan yhtenäiskoulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu n. 6 vkon välein. Ryhmän toimintaa johtaa rehtori, apulaisrehtori tai koulunjohtaja. Opiskeluhoitoryhmien kokoonpano vaihtelee kouluittain ja käsiteltävistä asioista riippuen. Ryhmiin voidaan kutsua tarvittaessa muita asiantuntijoita sekä oppilaiden tai huoltajien edustajia. Opiskeluhoitoryhmän kokouksista tehdään pöytäkirja, joka on koulun henkilöstön luettavissa. Pöytäkirjat säilytetään opiskeluhoitoyhteistyön vastuurehtorin työhuoneessa. Lisäksi opiskeluhoitoyhteistyössä on yhteinen tiimi Teamsissä. Muistiot ja yhteisten tapahtumien tiedostot löytyvät sieltä. Sihteerinä toimii/toimivat opiskeluhoitoyhteistyön vastuuerityisopettajat.

Koulukohtaisiin yhteisöllisiin opiskeluhoitoryhmiin voivat kuulua:

Tuupalan yhtenäiskoulu:

- opiskeluhoitoyhteistyöstä vastaava apulaisrehtori/perusopetuksen apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, erityisluokanopettaja, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja, koulupsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulunuorisotyöntekijät ja tarvittaessa muita asiantuntijoita
- ryhmän toimintaa johtaa vuosisuunnitelmaan kirjattu opiskeluhoitoyhteistyön vastuuhenkilö

Kyläkoulut:

- koulunjohtajana toimiva luokanopettaja, luokanopettaja, kiertävä erityisopettaja, kuraattori, koulupsykologi, opiskeluhoitoyhteistyöstä vastaava apulaisrehtori, sekä tarvittaessa terveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja tai muita asiantuntijoita (esim. koulunuorisotyöntekijä)
- ryhmän toimintaa johtaa koulunjohtaja

Kuhmon perusopetuksen yhteistyökumppaneita (mm. Kainuun hyvinvointialue: KAKS, perheneuvola, sosiaalitoimi, vapaa-aika-palvelut sekä seurakunta) pyydetään tarvittaessa mukaan koulun kehittämistoimintaan.

Keväällä pidetään kouluun siirtymiseen liittyvä vanhempainilta yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Kutsujana on koulu. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä oppilaat tutustuvat kouluun tutustumispäivänä. Tahot siirtävät opetuksen järjestämisen kannalta tarvittavaa tietoa tapaamisissa sekä oppilaskohtaisissa siirtopalavereissa kevään ja/tai syksyn aikana. Tukea tarvitsevien oppilaiden siirtopalavereissa keskustellaan tulevasta opiskelupaikasta (yleisopetus, pienluokka, H-luokka). Esioppilaiden tiedonsiirtoon ja koulunkäyntiin liittyvät asiapaperit vastaanottaa opiskeluhoitoyhteistyöstä vastaava apulaisrehtori tai ensimmäisen luokka-asteen erityisopettaja. Oppilaspaperit säilytetään puukoulun arkistossa.

Oppilaiden siirtymistä toiselta luokalta kolmannelle luokalle valmisteltaessa pidetään huoltajille yhteinen vanhempaintilaisuus. Luokanopettajat ja erityisopettajat huolehtivat tiedonsiirrosta. 2.lk opettajat huolehtivat, että tuen kirjaukset on tehty oppimissuunnitelmiin Wilmassa. 2.lk opettajat osallistuvat luokkien muodostamiseen. 2.lk keväällä pidetään musiikkipainotteisen opetuksen testit, joiden kautta oppilas voi opiskella musiikkia painotetusti 3.-9.lk. Erityisen tuen oppilaille tehdään pedagoginen selvitys, joka käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Pedagogisen selvityksen perusteella apulaisrehtori tarkistaa erityisen tuen päätöksen. Lisäksi erityisopettaja ja koulupsykologi tekevät tarvittavat testaukset.

7.lk siirtymisestä vanhemmat saavat tietoa 6. luokan kevätlukukauden vanhempaintilaisuudessa. Kevään aikana opinto-ohjaaja käy kertomassa kuudesluokkalaisille tulevasta koulusta. Tiedot oppilaista siirtyvät lomakkein ja opettajien välisissä palaverissa. Pienluokan/erityisopetuksen oppilaiden tiedonsiirto tehdään yleensä yksilökohtaisessa oppilaspalaverissa, jossa huoltaja ja oppilas on mukana. Erityisen tuen oppilaille tehdään pedagoginen selvitys, joka käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Pedagogisen selvityksen perusteella apulaisrehtori tarkistaa erityisen tuen päätöksen. Oppilaat tutustuvat perusopetuksen 7.-9.lk toimintaan tutustumispäivänä toukokuussa.

Toiselle asteelle siirryttäessä oppilaista käydään huoltajan kirjalliseen suostumukseen perustuen siirtopalaverit Kuhmon yhteislukion ja tarvittaessa muiden toisen asteen koulutuksen edustajien kanssa. HOJKS ym. asiakirjat toimitetaan toisen asteen oppilaitokseen oppilaitoksen pyynnöllä ja kyseisen oppilaan huoltajan kirjallisella luvalla.

Oppilaan ohjauksen tunneilla mahdollisuuksien mukaan vierailee vuosittain paikkakunnan työ- ja elinkeinoelämän edustajia ja luokka-asteet tekevät vastavuoroisesti vuosittain vierailukäyntejä työpaikoille ja yrityksiin. Tarvittaessa käytetään ammatinvalinnanpsykologin palveluita.

Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajille annetaan tietoa jatko-opintomahdollisuuksista. Yhdeksäsluokkalaiset tutustuvat Kuhmossa toimiviin toisen asteen oppilaitoksiin sekä mahdollisuuksien mukaan muualla Kainuussa toimiviin vastaaviin oppilaitoksiin. Kevätlukukauden alussa järjestetään omalla koululla 9. luokkalaisille laajamuotoinen toisen asteen oppilaitoksia ja koulutusväyliä esittelevä tapahtuma. Oppilaiden huoltajille järjestetään jatko-opintoihin liittyvä vanhempaintilaisuus.

Kaikki yhdeksäsluokkalaiset hakevat yhteishaussa toisen asteen koulutukseen. Syrjäytymistä pyritään ehkäisemään panostamalla syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden ohjaukseen. Erityistä tukea tarvitseville oppilaille järjestetään lisäohjauskeskusteluja. Oppivelvollisuuden laajeneminen velvoittaa kuntaa seuraamaan, että jokainen perusopetuksen päättävä pääsee jatkamaan opintojaan toisen asteen koulutuksessa tai tutkintoon valmentavassa koulutuksessa. Asuinkunnan ohjausvelvollisuus jatkuu, kunnes oppilas aloittaa opinnot jatko-opiskelupaikassaan.

Kuhmon peruskouluille on laadittu turvallisuussuunnitelmat, jotka sisältävät toimintaohjeet erilaisissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Turvallisuussuunnitelmat sisältävät mm. kriisisuunnitelman, pelastussuunnitelman sekä kiusaamisenvastaisen suunnitelman. Poistumisharjoitukset tehdään säännöllisesti yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä osallistuu koulun turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelmien päivittämiseen ja laadintaan. Yhteistyötä tehdään työsuojeluvaltuutetun kanssa. 1.-6.lk on lisäksi oma kiusaamisen puuttumisen malli. 1.-9.lk on työrauhamalli, jonka mukaan toimitaan luokan työrauhatilanteissa ja pienten oppilaiden välituntitilanteissa.

Huoltajia ja oppilaita on tiedotettu Wilman kautta asiasta (Tiedotteet-osio). Huoltajia tiedotetaan perusopetuksen yhteisistä toimintamalleista myös vanhempainilloissa.

Yhteistyötä tehdään terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä mm. terveydenhoitajan pitämien oppituntien tai tiedotustuokioiden muodossa. Viidesluokkalaisille pidetään oppitunti, jonka aiheena ovat murrosiän fyysinen, psyykinen ja seksuaalisuuden kehitys.

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt päivitetään lukuvuosittain ja oppilaiden velvollisuus on noudattaa niitä. Oppilaskunnalla on mahdollisuus vaikuttaa koulun järjestyssääntöihin.

Poissaolot kirjataan päivittäin sähköiseen järjestelmään (Wilma). Luokan- /aineenopettaja vastaa oppilaan poissaolojen seuraamisesta. Perusopetuksessa on malli, joka ohjeistaa oppilaan runsaiden poissaoloihin puuttumista. Oppilaan poissaolon jatkuessa yli kolme päivää luokanopettaja/ luokanvalvoja ottaa viimeistään silloin yhteyttä kotiin, mikäli kotoa ei ole tullut ilmoitusta poissaolon syystä. Huoltajia ja oppilaita on tiedotettu Wilman kautta asiasta (Tiedotteet –osio). Huoltajia tiedotetaan perusopetuksen yhteisistä toimintamalleista myös vanhempainilloissa.

Oppilaiden terveydenhoito, tapaturmien ehkäiseminen, ensiapu ja hoitoon ohjaaminen järjestetään kouluterveydenhuollon ja turvallisuusohjeiden mukaisesti. Sairauden hoitoon tarvittavasta tuesta ja seurannasta sovitaan tapauskohtaisesti koulun, kodin ja hoitoon osallistuvien tahojen kanssa.

Tupakointi sekä tupakkatuotteiden ja päihdyttävien aineiden tuominen ja käyttäminen koulussa ja koulun alueella on kielletty. Oppilaita ohjataan terveelliseen elämäntapaan eri oppiaineiden opetuksen yhteydessä. Ohjaustyössä koulua tukevat poliisi, kaupungin vapaa-aikapalvelut, seurakunta ja kerhojen järjestäjät. Käyttöön puututaan toimintaohjeiden mukaisesti.

Koulukuljetukset hoidetaan perusopetusasetuksen mukaisesti. Kuljetusten odotusajalle järjestetään valvonta. Koulun pysäkeillä ja alueilla koulut hoitavat valvonnan ja ohjauksen. 7.-9. ulokkien oppilaille annetaan ohjeet odotusajasta ja pysäkeistä. Kotipysäkeillä vastuu on huoltajilla. Koulu ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta ao. oppilaiden huoltajille. Koulumatkoilla tapahtuneet asiat kuuluvat pääsääntöisesti huoltajien selvitettäväksi. Koulut eivät voi määrätä niistä rangaistuksia. Koulukuljetuksen aikana oppilaat noudattavat kuljettajan antamia ohjeita.

5.2. Kuhmon perusopetuksen suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Perusopetuksen suunnitelman perusteita 2014 on muutettu määräysten mukaisesti (luvut 2.1 Opetuksen järjestämistä koskevat velvoitteet, 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivistä, 5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö, 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat ja 8.2 Yhteisöllinen opiskelijahuolto).

Suomen perusopetuslain (29 §) mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Kuhmon kaupungin koulut ovat mukana kiusaamista vastustavassa KiVa Koulu –ohjelmassa. Ohjelman tavoitteena on kiusaamisen vähentäminen ennaltaehkäisevin keinoin ja puuttamalla kiusaamistapauksiin KiVa Koulu toimintamallin mukaisesti. Kiusaamiseksi määritellään tahallinen, toistuva henkinen tai fyysinen kiusaaminen, jolla aiheutetaan harmia ja pahaa mieltä toiselle. KiVa Koulu –ohjelman yleiset toimenpiteet

ovat pääasiassa kiusaamista ehkäiseviä ja kohdistuvat kaikkiin oppilaisiin. Oppilaiden asenteisiin, tietoihin sekä toimintatapoihin pyritään vaikuttamaan KiVa-teemojen kautta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen koulussa on tärkeää.

Kohdennettuja toimenpiteitä käytetään kiusaamistapausten selvittelyssä ja niiden tarkoituksena on saada kiusaaminen loppumaan. Ne kohdennetaan kiusaamiseen osallistuneisiin ja kiusattuihin.

Kiusaamistapauksia selvittävät ja seuraavat koulukohtaiset KiVa-tiimit. Tiimiläiset ovat yhteydessä opettajiin ja huoltajiin. Tarvittaessa yksilöllisen tuen antamiseen ja jälkiseurantaan osallistuvat myös kuraattori ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Kiusaamistapaukset kirjataan KiVa –toimintamallin mukaisesti.

Yksittäisiä konflikteja selvittää tilanteen havainnut opettaja, luokanopettaja/luokanvalvoja ja tarvittaessa rehtorit. Aikuisten ja oppilaiden väliset ristiriidat selvitetään esihenkilöiden toimesta.

Väkivaltaa, häirintää ja aggressiivista käyttäytymistä ehkäistään koulukohtaisissa turvallisuussuunnitelmissa olevien toimintaohjeiden mukaisesti.

Koulu tekee yhteistyötä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa. Yhteistyötahojen kanssa voidaan suunnitella yhdessä teemapäiviä ja muuta toimintaa ja viranomaisia voidaan pyytää kouluille pitämään oppitunteja. Ankkuri-toiminta käynnistetään Kuhmossa syksyllä 2023.

Opiskelijahuoltosuunnitelmaan liittyviä toimintatapoja käsitellään henkilökuntakokouksissa, vanhempaintilaisuuksissa ja yhteistyötahojen kanssa käytävissä kokouksissa. Oppilaat saavat tietoa toimintatavoista koulun yhteisissä tilaisuuksissa ja luokanvalvojantunneilla. Opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään lukuvuosittain.

Opiskeluhoollon ja turvallisuuden edistämisen ohjeita päivitetään osana koulun normaalia arviointitoimintaa.

5.3. Kuhmon perusopetuksen toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa tukeudutaan kaupungin valmiussuunnitelmaan. Koulujen turvallisuussuunnitelmiin on koottu ohjeet kriisi-, uhka- ja vaaratilanteita varten. Kriisisuunnitelma laaditaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset. Turvallisuussuunnitelmia päivitetään vuosittain ja henkilökunnan on velvollisuus tutustua niihin.

6. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen Kuhmon perusopetuksessa⁵

Yksittäisen oppilaan taikka oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä.

Tuen tarpeen selvittämiseksi asiantuntijaryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollonpalveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää

---

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

keskuudestaan vastuuhenkilön. Oppilaalta tai tämän huoltajalta pyydetään suostumus ryhmän asiantuntijoiden nimeämiseen. Kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä itsenäisesti opiskeluhuollon palveluja.

Perusopetuksessa on yhtenäinen opiskeluhoitokertomuslomake, johon opetushenkilöstöön kuuluva ryhmän jäsen kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi lain edellyttämät tiedot. Opiskeluhoitokertomukset säilytetään salassa pidettävien asiakirjojen arkistokaapissa.

Kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja psykiatrinen sairaanhoitaja laativat omat rekisterinsä siten kuin laki edellyttää ja määrää.

Opiskeluhoitoryhmällä on oikeus saada oppilaan tietoja käyttöönsä sikäli, kun niillä on oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä. Tietojen käsittelyssä otetaan huomioon se, mitä laki määrää salassapidosta ja tietojen siirrosta.

Tehostettuun ja erityiseen tukeen liittyviin käsittelyihin ei tarvita huoltajan suostumusta. Kolmiportaisen tuen oppimisen asiat käsitellään moniammatillisesti. Erityisen tuen hallintopäätöksen tekee rehtori tai oppilashuollosta vastaava apulaisrehtori. Tuupalan yhtenäiskoulun oppilaiden hakeutuminen joustavaan perusopetukseen valmistellaan ja hakemukset käsitellään moniammatillisessa ryhmässä (mm. tiedote vanhemmille, hakumenettely). Hallintopäätöksen tekee rehtori.

6.1. Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on lakisääteistä toimintaa, jonka tavoitteena on edistää lapsen ja nuoren mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä ja oppimistuloksia sekä edistää koulu yhteisön terveyttä ja turvallisuutta. Kouluterveydenhuollon toimintatapoina ovat oppilaskohtainen terveydenhoito, terveystarkastus, koulun terveydentiloiden olojen valvonta, koulupäivän aikana koululaisille sattuneiden sairastapausten ja tapaturmien ensiapu ja hoito sekä mahdollinen jatkohoitoon ohjaus. Koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon ja mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tapaamisen.

Opiskelijakohtainen terveydenhoito tarkoittaa oppilaiden laajoja tai määräaikaista terveystarkastuksia, jotka tehdään kerran jokaisen kouluvuoden aikana. Terveystarkastusten tarkoituksena on oppilaan terveydentilan kokonaisvaltainen kartoittaminen, oppilaan oman terveystarkastuksen huomioiminen, terveystarkastusten arvioiminen, toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus, ikäluokalle kuuluvat seulontatutkimukset, rokotukset ja terveystarkastus.

Terveystarkastuksella pyritään siihen, että nuoret ymmärtäisivät vastuunsa omasta terveydestään.

Terveystarkastuksen sisältöalueita ovat liikunta- ja ravitsemusneuvonta, tupakoinnin ja päihteidenkäytön ehkäisy, murrosikä kehitys sekä ihmissuhde- ja sukupuolikasvatus. Lisäksi kouluterveydenhuollon tehtävänä on ammatinvalintaan liittyvien riskitekijöiden kartoittaminen.

Laajassa terveystarkastuksessa lapsen/nuoren terveydentilan arvion lisäksi lääkäri ja terveydenhoitaja tekevät yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa koko perheen hyvinvoinnin arvion. Laajaan

terveystarkastukseen voi sisältyä huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa.

Huoltajien suostumuksella hyödynnetään tarvittaessa moni ammatillista yhteistyötä niiltä osin kuin se on välttämätöntä oppilaan hoidon ja tuen järjestämisen kannalta.

Laaja terveystarkastus tehdään kolme kertaa peruskoulun aikana: 1., 5. ja 8. luokalla. Vanhemmat kutsutaan mukaan lapsensa terveystarkastuksiin. Terveystarkastaja sopii huoltajien kanssa oppilaalle laajan terveystarkastuksen lääkäriajan.

Vuosina, jolloin ei järjestetä laajaa terveystarkastusta, terveydenhoitaja tekee määräaikaista terveystarkastuksia. Terveystarkastuksiin ajat sovitaan joko vanhempien kanssa tai oppilas tulee terveydenhoitajan ilmoittamalla vastaanottoajalla.

Oppilaalla on mahdollisuus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Kouluterveydenhoitajan vastaanottoajoista eri kouluilla tiedotetaan oppilaille ja huoltajille lukuvuoden alussa koulun tiedotteella tai muulla tavalla.

Koulutapaturmat ja kiireellistä hoitoa vaativat tapaukset (esim. sairaskohtaukset) pyritään hoitamaan välittömästi. Yhteyttä voi tarvittaessa myös ottaa joko hätänumeroon 112 tai Kuhmon terveysaseman päivystyspoliklinikalle. Koulutapaturmissa oppilaan jatkohoitoon kuljettamisesta aiheutuvista kustannuksista vastaa koulu. Jatkohoitoa vaatineista koulutapaturmista koululla kirjataan tapaturmakuvauslomakkeelle Wilman kautta.

Kouluterveydenhuoltoon ja koululääkäritoimintaan ei kuulu varsinaisesti sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan kunnan terveysaseman päivystyspoliklinikalla, jonne vanhemmat varaavat ajan. Jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän, vanhempien velvollisuus on huolehtia hänet kotiin.

6.1.1. Erityisruokavaliot

Huoltajat toimittavat oppilaan erityisruokavaliotiedot lukuvuosittain suoraan koulun keittiölle (tuupala.keittio@kuhmo.fi). Huoltajat päivittävät erityisruokavalion lukuvuosittain.

6.1.2. Lääkitys koulupäivän aikana

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitetut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla, epileptikoilla ja migreenioppilailla. Myös muut pitkäaikaissairaudet tai kehitysvammaisuus voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- tai iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensisijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

6.1.3. Lääkehoidon järjestäminen koulussa

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen kirjalliseen sopimukseen. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida

tehtävään velvoittaa. Koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa lääkehoitoa toteuttavat usein lääkehoitoon kouluttamattomat henkilöt. Ohjeistuksen lääkkeen antamiseen antaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö ja kirjallisen luvan terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on antanut valtakunnalliset ohjeet (STM 2005) lääkehoidon toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä.

7. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaalla on oikeus saada työpäivinä opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilasta autetaan koulunkäyntiin liittyvissä vaikeuksissa eri tukimuodoin. Tukimuoto määräytyy yksilöllisesti vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Keskeistä on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, tukitoimien aloittaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa. Yleiseen tukeen kuuluvat mm. tukiopeutus, eriyttäminen, osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus jne. Tukea antaa luokan-/aineen- ja/tai resurssiopettaja tai erityisopettaja. Tuen piirissä ovat kaikki koulun oppilaat.

Tehostetun tuen saaminen perustuu pedagogiseen arvioon, joka on käsitelty moniammatillisesti. Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Tehostettua tukea antaa luokan- /aineen- ja /tai resurssiopettaja tai erityis- ja/tai erityisluokanopettaja oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukaan.

Kun tehostetun tuen tavoitteet eivät toteudu eikä tuki ole riittävä, niin laaditaan pedagoginen selvitys. Sen perusteella päätetään erityisen tuen alkamisesta. Päätös tehdään moniammatillisesti ja oppilasta sekä huoltajaa kuullen. Erityisestä tuesta tehdään hallintopäätös. Oppimäärä/oppimäärät yksilöllistetään tarpeen mukaan oppilaan omien edellytysten mukaan. Oppilaalle laaditaan HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma) yhdessä huoltajien kanssa. Erityistä tukea annetaan pääsääntöisesti pienryhmissä. Pääsääntöisesti erityistä tukea antaa erityis- ja/tai erityisluokanopettaja.

Joustavan perusopetuksen oppilaat kuuluvat opiskelijahuollon palveluiden piiriin.

Oikeus opetukseen kuuluu myös sairaalassa oleville lapsille. Peruskoululain 4 §:n mukaan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Sairaala- ja kotikoulu järjestävät yhteisiä neuvotteluja ja vaihtavat opetuksen järjestämiseen liittyviä tietoja. Sairaalakouluun yhteydenpidosta vastaa luokanopettaja, luokanvalvoja, opinto-ohjaaja tai erityisopettaja. Yhteistyötä tehdään myös huoltajan kanssa.

8. Opiskeluhuollon tuki kurinpitorangaistuksen tai opetuksen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangaistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan ja/tai seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Opetustilanteesta poistetulle oppilaalle järjestetään asianmukainen valvonta. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen

suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Koulusta erottamisesta tiedotetaan myös sosiaalitoimea (lastensuojelulaki 24 §:n 2 momentti).

9. Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Kuhmon peruskoulut tekevät yhteistyötä paikallisten ja kainuulaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötahoja kutsutaan tarvittaessa koulukohtaisiin opiskeluhoitoryhmiin sekä muihin koulun teematapahtumiin ja oppitunneille.

10. Opiskeluhoollon yhteistyön järjestäminen Kuhmossa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ⁶

Opiskeluhoollon suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoollon järjestämiseen liittyvistä menettelytavoista kerrotaan Wilma-tiedotteissa, vanhempaintilaisuuksissa, perusopetuksen nettisivuilla ja yhteistyötahojen kanssa käytävissä kokouksissa. Oppilaille kerrotaan koulun tukipalveluista.

Huoltajat voivat osallistua oppilaan terveystarkastuksiin ja laajoihin terveystarkastuksiin huoltajat kutsutaan.

11. Opiskeluhoollon suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen Kuhmossa

Kuhmon kaupungin opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Koulujen opiskelijahuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulukohtainen opiskeluhoolloryhmä. Vastuu ryhmien toiminnasta on vastuuhenkilöillä, jotka kokoavat toiminnasta palautetta oppilailta, opettajilta, huoltajilta sekä opiskeluhoollon eri toimijoilta. Opiskeluhoollon toimintaa arvioidaan ohjausryhmässä lukuvuoden päättyessä. Keskeisistä tuloksista tiedotetaan oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoollopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

---

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta

